

MRF 2021.341

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 14. december 2021, j.nr. 18/05396

Landmand tilkendt erstatning på 88.223 kr. efter naturbeskyttelseslovens § 19 g for det driftstab, der var opstået ved to års sagsbehandling af anmeldt genopdyrkning i Natura 2000-område som følge af, at klagenævnet i juni 2010 havde ophævet den opsættende virkning af klage over påbud efter § 19 f, hvor landmanden havde opgjort driftstab til lidt over 1 mio. kr. Kommunen skal efter § 19 h udrede erstatningsbeløbet forrentet fra august 2011.

Efter udløb af en MVJ-aftale i maj 2009 indsendte landmanden E anmeldelse efter naturbeskyttelseslovens § 19 b til Ringkøbing Skjern Kommune om, at E ville genopdyrke arealer beliggende i Natura 2000-område nr. 66, Stadil Fjord. Ringkøbing-Skjern Kommune besluttede at foretage en nærmere vurdering, og i marts 2010 meddelte kommunen påbud til E efter naturbeskyttelseslovens § 19 f om, at de anmeldte aktiviteter ikke kunne iværksættes, medmindre der blev dyrket græs eller etableret efterafgrøder. E påklagede påbuddet, hvilket som udgangspunkt har opsættende virkning (nu § 87, stk. 7), men ved delafgørelse i juni 2010 ophævede Natur- og Miljøklagenævnet den opsættende virkning af E's klage, hvorefter E ikke kunne fortsætte genopdyrkning. Ved nævnets endelige afgørelse af klagesagen i juni 2011 blev § 19 f-påbuddet ophævet og hjemvist grundet utilstrækkelig vurdering af fosforpåvirkning (MAD 2011.1374 Nmk). Efter fornyet vurdering besluttede kommunen primo 2012, at de anmeldte aktiviteter kunne iværksættes, men fandt ikke grundlag for at tilkende E erstatning for det driftstab i de to år, hvor E ikke kunne genoptage opdyrkingen. Kommunens afslag på erstatning blev af E påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, der i maj 2015 gav E medhold, da erstatningspligten efter naturbeskyttelseslovens § 19 g også omfatter driftstab i den periode, hvor sagen verserede. Kommunens afslag blev derfor ophævet og hjemvist med bemærkning om, at det er kommunen, der skal udrede erstatningen, uanset klagenævnets andel i de to års sagsbehandlingstid (MAD 2015.160 Nmk). I august 2016 meddelte kommunen imidlertid afslag på erstatning med den begrundelse, at E ikke havde dokumenteret et økonomisk tab som følge af kommunens afgørelse og den efterfølgende sagsbehandlingstid i nævnet, da der på en stor del af markerne var dyrket korn og majs. Afgørelsen blev påklaget af E, der anførte, at kommunens påbud i marts 2010 med ophævelsen af den opsættende virkning havde hindret E's drift i to år og påført E et økonomisk tab på lidt over 1 mio. kr., som var nærmere opgjort, og at kommunen skulle erstatte dette tab efter naturbeskyttelses-

lovens § 19 g. Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærkede indledningsvis, at betingelsen for, at E havde ret til erstatning, var, at E i 2010 havde efterlevet nævnets ophævelse af den opsættende virkning af klagen i juni 2010. Nævnet vurderede, at marker på i alt 44,35 ha i 2010 var dyrket med majs, en vinterkornafgrøde samt en anden kornafgrøde. Nævnet vurderede endvidere, at marker på i alt 101,65 ha var tilsået med vårbyg, men at det ikke var muligt at fastslå, om markerne tillige var tilsået med græs, ligesom nævnet ikke ud fra luftfotos kunne konstatere, om E efterfølgende havde ladet vårbyggen stå til modenhed, eller om E havde høstet eller ladet husdyr afgræsse areaerne. Nævnet lagde herefter til grund, at markerne var dyrket med vårbyg til modenhed, som var den afgrøde, som E i 2010 indberettede til hektarstøtteordningen. Nævnet henviste i den forbindelse til, at areaerne var indmeldt med afgrødekode "1 vårbyg", der var oplistet under kategorien "Vårsæd til modenhed", og at det derfor ikke var sandsynliggjort, at E i 2010 havde lidt et økonomisk tab for så vidt angik disse marker, da dyrkning af majs og vårbyg til modenhed var i strid med begrænsningerne på markerne. Nævnet vurderede imidlertid, at marker på i alt 20,95 ha var græsmarker. Nævnet vurderede endvidere, at en mark på 2,23 ha stod med umodent korn i sommeren 2010, og lagde herefter til grund, at E på denne mark havde overholdt begrænsningerne, da luftfotos fra sommeren 2010 var i overensstemmelse med den indberettede afgrøde til hektarstøtteordningen i 2010 "230 vårkorn, grønkorn". Nævnet fandt det derfor sandsynliggjort, at E i 2010 havde lidt et økonomisk tab for så vidt angik disse marker, da dyrkning af græs ikke var i strid med begrænsningerne, ligesom det ikke kunne afvises, at dyrkning af vårkorn, grønkorn, var sammenlignelig med græs og dermed i overensstemmelse med begrænsningerne. Nævnet fandt på denne baggrund, at det for marker på i alt 23,18 ha var dokumenteret, at E havde overholdt begrænsningerne og dermed havde lidt et økonomisk tab som følge af den manglende mulighed for at iværksætte de anmeldte aktiviteter. E skulle derfor stilles økonomisk som om, at E ikke var

blevet forhindret i at igangsætte aktiviteterne. Nævnet fandt, at tabet skulle opgøres som et driftstab udregnet på baggrund af et standarddækningsbidrag for det optimale sædskifte på arealerne fratrukket besparede omkostninger og dækningsbidraget for græsarealer henset til E tabsbegrænsningspligt. Ved beregningen lagde nævnet det af V1 oplyste optimale sædskifte og det tilhørende gennemsnitlige dækningsbidrag på 6.598 kr. til grund. Nævnet fandt ikke, at de oplyste gennemsnitlige faste maskinomkostninger skulle fratrækkes, da disse måtte betragtes som kapacitetsomkostninger, som E ikke havde haft mulighed for at spare. Nævnet lagde derimod de oplyste gennemsnitlige variable maskinomkostninger på 1.792 kr. fra ”Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011” til grund, hvilke skulle fratrækkes erstatningsbeløbet, da dette var omkostninger, som E havde sparet ved ikke at have almindelig omdrift på arealerne. De af E’s rådgiver oplyste variable maskinomkostninger på 1.100 kr. anvendtes ikke, da tallet ikke tog hensyn til, hvilken planteavlsbeholdning, der blev drevet på arealerne. Nævnet fandt endvidere, at de af E oplyste indtægter fra græs og hø samt græsningsret ikke kunne anvendes i erstatningsberegningen, da der ikke var klarhed

over, hvilke arealer indtægterne præcist vedrørte. Nævnet fratrak derfor i stedet den af V1 oplyste forventede indtjening for markerne som græsarealer. Nævnet valgte med henvisning til den relativt store spredning i det af V1 oplyste interval på 1.000-1.500 kr. for indtjeningen for græsarealerne det laveste mulige beløb, 1.000 kr. pr. ha. Det bemærkedes, at der ikke i øvrigt forelå oplysninger om ekstraordinære omkostninger, som E havde måttet afholde for at begrænse sit tab. På baggrund af beregningen fandt nævnet, at E skulle tilkendes en erstatning på 88.223 kr. Nævnet fandt, at erstatningen skulle forrentes fra den 18. august 2011, da de i erstatningsopgørelsen anvendte maskinomkostninger samt dækningsbidrag for vinterhvede og vårbyg var indhentet fra pjecen ”Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011”, der blev offentliggjort den 18. august 2011, hvilket dermed var det tidligst mulige tidspunkt, hvor alle erstatningsopgørelsens poster kunne opgøres. Det bemærkedes, at erstatningspligten påhvilede kommunen, jf. forudsætningsvist naturbeskyttelseslovens § 19 h. Miljø- og Fødevarerklagenævnet ændrede herefter afgørelsen således, at E tilkendes en erstatning på 88.223 kr. forrentet fra den 18. august 2011.

Kommentar: Afgørelsen giver anledning til en principiel kommentar. Det er i sagen korrekt lagt til grund, at nævnets ophævelse af opsættende virkning af landmandens klage over påbud efter naturbeskyttelseslovens § 19 g om ikke at genopdyrke arealet har hindret almindelig drift i ca. to år, og at landmanden efter naturbeskyttelseslovens § 19 g har krav på fuld erstatning for dette driftstab. Uenigheden i sagen drejer sig derfor om de bevismæssige problemer ved at godtgøre henholdsvis afkræfte, at landmanden har lidt et tab. Som det fremgår af nævnets afgørelse, er disse vanskelige bevisspørgsmål håndteret af nævnet ved brug af ti år gamle luftfotos suppleret med indberetninger og udtalelse fra en ikke nærmere identificeret VI, der efter oplysningerne under afgørelsens pkt. 2.6 muligvis er medarbejder i Landbrugsstyrelsen. En sådan håndtering af vanskelige bevisspørgsmål modsvarer ikke tilnærmelsesvis de krav til uvildig prøvelse og fri bevisførelse, der gælder ved domstolene. Hvis landmanden vil anfægte erstatningen, vil landmanden være nødt til at anlægge sag ved domstolene mod klagenævnet, uanset det er kommunen, der skal udrede erstatningen. Der synes derfor grund til at overveje, om klagenævnet er rette prøvelsesorgan for erstatningskrav, der mere hensigtsmæssigt kan varetages af taksationskommissioner som første instans.

Ændring af afgørelse om erstatning for påbud om drift i Natura 2000-område i Ringkøbing-Skjern Kommune

18/05396

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 19 g, jf. § 78, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Ringkøbing-Skjern Kommunes afgørelse af 8. august 2016 om afslag på erstatning for påbud om drift i Natura 2000-område ved matr. nr. [F1] m.fl. Den mellemste Del, Hee og [F2] m.fl. Den nordlige Del, Hee, til, at klager tilkendes en erstatning på 88.223 kr., der forrentes fra den 18. august 2011, og indtil erstatningen udbetales, med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålet efter naturbeskyttelseslovens § 19 g kan påklages til Taksationskommissionen, jf. naturbeskyttelseslovens § 45, jf. § 19 g, stk. 3. Klagefristen er fire uger fra dags dato. Klage skal indgives til Miljø- og Fødevareklagenævnet, mail: mfkn@naevneneshus.dk (<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>), der videresender klagen til Taksationskommissionen, jf. naturbeskyttelseslovens § 45, stk. 4, jf. § 19 g, stk. 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om gebyr er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, skt. 5.[2]

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, har behandlet sagen i nævnets læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 5. september 2016 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af ejendommens ejer, der er repræsenteret ved advokat.

Sagen er pr. 1. februar 2017 overgået til behandling i Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. § 24, stk. 6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klager har navnlig anført, at

- der er dokumenteret et økonomisk tab som følge af Ringkøbing-Skjern Kommunes afgørelse af 8. marts 2010, der kan kræves erstattet af kommunen efter naturbeskyttelseslovens § 19 g.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.4.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Klager ejer en række marker, som ligger mellem [F3] i Ringkøbing-Skjern Kommune. Erstatningssagen angår følgende marker, som i 2010 var inddelt i følgende marknumre på følgende matrikler:

Mark nr.	Blok nr.	Areal (ha)	Matr. nr.	Ejerlav
1-0	453222-46	5,44	[F1]	Den mellemste Del, Hee
2-0	453222-46	6,17	[F1]	Den mellemste Del, Hee
3-0	453222-46	6,37	[F1]	Den mellemste Del, Hee
4-0	453222-46	6,46	[F1]	Den mellemste Del, Hee
5-0	452222-78	6,23	[F1] og [F4]	Den mellemste Del, Hee
6-0	452222-78	10,8	[F1] og [F4]	Den mellemste Del, Hee
7-0	452222-78	25,39	[F1], [F5], [F6], [F7], [F8] og [F9]	Den mellemste Del, Hee
8-0	452222-88	2,85	[F1]	Den mellemste Del, Hee
9-0	453223-13	2,23	[F1]	Den mellemste Del, Hee
10-0a	453223-34	5,38	[F1]	Den mellemste Del, Hee
10-0b	453223-12	4,11	[F1]	Den mellemste Del, Hee
11-0	453223-73	6,62	[F10]	Den mellemste Del, Hee

Mark nr.	Blok nr.	Areal (ha)	Matr. nr.	Ejerlav
12-0	454223-13	23,48	[F10], [F11] og [F12]	Den mellemste Del, Hee
13-0	454222-12	10,69	[F13]	Den mellemste Del, Hee
16-0	453223-64	2,11	[F14]	Den mellemste Del, Hee
17-0	453223-43	0,57	[F14]	Den mellemste Del, Hee
17-1	453223-44	0,17	[F14]	Den mellemste Del, Hee
18-0	454224-98	38,15	[F15] og [F16]	Den mellemste Del, Hee
			[F14], [F2], [F17], [F18] og [F19]	Den nordlige Del, Hee
18-1	453224-98	2,66	[F15] og [F16]	Den mellemste Del, Hee
39-1	454224-93	3,3	[F20]	Den mellemste Del, Hee
I alt		169,18		

Samtlige marker er beliggende inden for Natura 2000-område nr. 66 Vest Stadil Fjord og Stadil Fjord, der består af habitatområde H59, fuglebeskyttelsesområde F41 samt Ramsarområde R3.

2.2 Sagens forhistorie

Klager anmeldte den 8. maj 2009, at 169,58 ha jord ønskedes inddraget i almindelig omdrift med korndyrkning. Anmeldelsen skete som følge af, at klagers 5-årige MVJ-tilsagn ville udløbe den 31. august 2009.

Anmeldelsen skete efter naturbeskyttelseslovens § 19 b, jf. bilag 2, nr. 9, om "[v]æsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør med græsning eller høslæt".

Den 8. marts 2010 meddelte Ringkøbing-Skjern Kommune påbud efter naturbeskyttelseslovens § 19 f til klager om, at de anmeldte aktiviteter ikke kunne gennemføres, medmindre der hvert år enten blev dyrket græs eller etableret efterafgrøder på 100 % af de anmeldte arealer.

Afgørelsen blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet den 30. marts 2010 af klager.

Klager over påbud og forbud efter § 19 f havde opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemte andet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 5 (nu stk. 7). I sager om afgørelser efter § 19 f betød det, at anmelder ikke var underlagt påbuddet/forbuddet, såfremt han påklagede afgørelsen. Anmelder kunne således, når der var klaget over en afgørelse efter § 19 f, påbegynde den anmeldte drift uden vilkår, medmindre nævnet traf en anden afgørelse. Under hensyntagen til, at den anmeldte aktivitet af kommunen var vurderet til at have skadelig virkning på Natura 2000-områdets integritet, medmindre der blev fastsat vilkår for driften, traf Naturklagenævnet den 28. juni 2010 delafgørelse om at ophæve klagens opsættende virkning af påbuddet, hvilket betød, at de anmeldte aktiviteter ikke måtte igangsættes, før nævnet traf endelig afgørelse i sagerne. Nævnet præciserede i brev af 24. august 2010, at de anmeldte aktiviteter heller ikke på de af kommunen fastsatte vilkår kunne iværksættes under nævnets behandling af sagen.

Natur- og Miljøklagenævnet ophævede[3] den 27. juni 2011 Ringkøbing-Skjern Kommunens afgørelse og hjemviste sagen med henblik på kommunens fornyede vurdering af merbelastningen med fosfor. Nævnet stadfæstede den del af afgørelsen, som omhandlede udledning af nitrat.

Ringkøbing-Skjern Kommune traf den 24. januar 2012 afgørelse om, at klager kunne iværksætte de anmeldte aktiviteter uden vilkår for driften. Afgørelsen blev ikke påklaget.

Som svar på en henvendelse fra klager skrev Ringkøbing-Skjern Kommune den 29. marts 2012 i et brev til klager, at der ikke var grundlag for tilkendelse af erstatning efter reglerne i naturbeskyttelseslovens § 19 g til klager som følge af sagsforløbet. Kommunen henviste til, at kommunens afgørelse af 8. marts 2010 blev hjemvist til fornyet behandling, og at Naturklagenævnet den 28. juni 2010 havde truffet afgørelse om opsættende virkning. Klager påklagede denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet traf den 12. maj 2015 afgørelse[4] i sagen og ophævede Ringkøbing-Skjern Kommunes afgørelse af 29. marts 2012 og hjemviste sagen til fornyet behandling med henblik på, at kommunen traf afgørelse om det rejste erstatningskrav på 2.992.040 kr. med tillæg af renter. Nævnet fandt, at der skulle betales erstatning for tab som følge af sagsbehandlingstiden i både kommunen og nævnet, at erstatningspligten påhvilede kommunen, og at erstatningen skulle fastsættes som driftstabserstatning. Nævnet bemærkede desuden, at den almindelige tabsbegrænsningspligt også gælder i Natura 2000-anmeldesager.

2.3 Den påklagede afgørelse

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 8. august 2016 truffet afgørelse om afslag på erstatning for påbud om drift i et Natura 2000-område ved matr. nr. [F1] m.fl. Den mellemste Del, Hee og [F2] m.fl. Den nordlige Del, Hee.

Det fremgår af afgørelsen, at klager har fremsat et erstatningskrav på 2.992.040 kr. med tillæg af renter.

Ringkøbing-Skjern Kommune har begrundet afslaget på erstatning med, at klager ikke har dokumenteret at have lidt et økonomisk tab i 2010 og 2011 som følge af kommunens afgørelse og den efterfølgende sagsbehandlingstid i nævnet.

Det fremgår af afgørelsen, at Ringkøbing-Skjern Kommune bad klager om at indsende dokumentation for sit tab. Klager sendte den 11. august og 24. november 2015 markkort, hektarstøttekort for 2010, 2011 og 2015 samt mark- og gødningsplaner for de samme år.

Af klagers mark- og gødningsplaner fremgår det, at samtlige arealer i 2010 skulle have været vedvarende græs med to slæt med henvisning til MVJ-ordningen. Dog skulle mark nr. 39-1 dyrkes med vårbyg med kløverudlæg.

Det fremgår af afgørelsen, at Ringkøbing-Skjern Kommune ud fra luftfotos har vurderet, at der på en stor del af arealerne var dyrket korn. På et møde den 13. august 2015 mellem kommunen og klager oplyste kommunen klager om dette. Klager forklarede ifølge kommunen på mødet, at der for en stor del af arealerne var sket pløjning med henblik på omlægning fra græs til græs i overensstemmelse med kommunens anvisninger i brev af 27. april 2010, hvilket var grunden til, at det kunne ligne, at markerne var blevet dyrket. Klager har desuden forklaret, at arealerne ikke er blevet sprøjtet, og at evt. sprøjtespor i markerne skyldes, at såmaskinen automatisk laver sporene, hvis funktionen ikke slås fra.

Ringkøbing-Skjern Kommune har i afgørelsen oplyst, at kommunen og klager efterfølgende aftalte, at klager skulle indsende hektarstøttekort fra 2010-2011 samt 2015, hvor de faktisk indberettede afgrøder skulle fremgå. Klager sendte efterfølgende hektarstøttekort til kommunen, hvor det dog ikke fremgik, hvilke afgrøder, der var meldt ind i forhold til hektarstøtteordningen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har efterfølgende fået adgang til indberetningerne af afgrøder for 2010 og 2011 fra NaturErhvervstyrelsen. I afgørelsen fremgår der følgende indberetninger af afgrøder for markerne for årene 2010-2011:

Mark nr.	Indmeldt afgrødekode 2010	Indmeldt afgrødekode 2011
1-0	1 Vårbyg	11 Vinterhvede
2-0	1 Vårbyg	153 Kartoffler, andre
3-0	1 Vårbyg	150 Læggekartofler
4-0	1 Vårbyg	153 Kartoffler, andre
5-0	1 Vårbyg	151 Stivelseskartofler
6-0	1 Vårbyg	1 Vårbyg
7-0	1 Vårbyg	1 Vårbyg 11 Vinterhvede 151 Stivelseskartofler
8-0	1 Vårbyg	151 Stivelseskartofler
9-0	230 Vårkorn, grønkorn	263 Græs uden kløver (omdrift)
10-0a	1 Vårbyg	151 Stivelseskartofler
10-0b	1 Vårbyg	151 Stivelseskartofler
11-0	1 Vårbyg	1 Vårbyg
12-0	1 Vårbyg	1 Vårbyg

13-0	1 Vårbyg	11 Vinterhvede
16-0	1 Vårbyg	3 Havre
17-0	1 Vårbyg	251 Permanent græs lavt udbytte
17-1	1 Vårbyg	-
18-0	1 Vårbyg	11 Vinterhvede
18-1	1 Vårbyg	3 Havre
39-1	1 Vårbyg	3 Havre

Ringkøbing-Skjern Kommune sendte et udkast til afgørelse om afslag på erstatning i høring hos klager den 19. januar 2016. Den 2. februar 2016 skrev klagers advokat til kommunen, at klager fastholdt sit erstatningskrav for 2010 og 2011, og at klager havde drevet sine marker i overensstemmelse med de fremsendte mark- og gødningsplaner. Med hensyn til indberetningerne til hektarstøtteordningen anførte klager, at der måtte være tale om fejlindberetninger af klagers tidligere konsulent, idet der ikke var de anførte afgrøder på markerne i 2010 og 2011.

Den 15. februar 2016 sendte klagers advokat desuden skriftlige vidneudsagn fra to samarbejdspartnere. Det fremgår heraf, at en medarbejder på en maskinstation havde slået græs til hø og afpudsning på klagers ejendomme, ca. 150 ha, i 2010 og 2011, mens den anden havde et samarbejde med klager med maskiner og jord til kartofler, hvor der i 2010 og 2011 var blevet forårsudlagt græs på de arealer, som klager ejer i Hee.

Den 25. februar 2016 anmodede Ringkøbing-Skjern Kommune NaturErhvervstyrelsen om aktindsigt i eventuelle kontrolbesøg på arealerne i 2010 og 2011. NaturErhvervstyrelsen gav efterfølgende aktindsigt i en kontrolrapport og underliggende materiale baseret på kontrolbesøg i området i perioden fra den 22. september til 26. september 2011. Det følger af tre opmålingsskemaer fra Plantedirektoratet, at for 2011 stemte de konstaterede afgrøder på markerne overens med de afgrøder, som der var indberettet til NaturErhvervstyrelsen. Dog blev der konstateret majs på mark nr. 16-0, hvor klager havde indberettet havre.

Ringkøbing-Skjern Kommune har desuden anført i afgørelsen, at selv om der blev dyrket græs på mark nr. 9-0 i 2011, har klager ikke krav på erstatning herfor, da klager frivilligt og uden restriktioner i 2012 har ladet marken stå som en græsmark, hvorfor kommunen har lagt til grund, at klager tillige frivilligt valgte at lade marken stå som græsmark i 2011 uafhængigt af begrænsningerne.

På baggrund af kontrolbesøget i 2011 har Ringkøbing-Skjern Kommune konkluderet, at arealerne ikke har været græsmarker i 2010 og 2011, og at indberetningerne til hektarstøtteordningen ikke skyldtes fejlindberetninger fra klagers konsulent. Kommunen har desuden vurderet, at de indhentede skriftlige udtalelser fra de to vidner ikke kan ændre på dette, da udtalelserne ikke er konkrete i forhold til, hvilke arealer som vidnerne arbejdede med i 2010 og 2011. Vedrørende året 2010 har kommunen desuden lagt særligt vægt på luftfotos, der ifølge kommunen viser, at klager dyrkede korn på markerne.

Ringkøbing-Skjern Kommune har afslutningsvis anført, at konklusionen understøttes af data fra Gødnings- og Husdyrindberetningerne for perioden, hvor det fremgår, at efterafgrødegrundarealet svinger i alle år, men at 2008 og 2009 adskilte sig markant fra 2010 og 2011, hvor der skete en stigning på ca. 147 ha. I afgørelsen er efterafgrødegrundarealet gengivet i følgende tabel.

Perioden	2008	2009	2010	2011

Perioden	2008	2009	2010	2011
	01.08.07- 31.07.08	01.08.08- 31.07.09	01.08.09- 31.07.10	01.08.10- 31.07.11
Samlet dyrket areal (ha)	466,26	416,92	415,20	474,82
Efterafgrødegrundareal (ha)	265,77	224,89	371,55	370,23

2.4 Klagens indhold

Klager har i klagen fastholdt sit krav på erstatning vedr. både 2010 og 2011 på et samlet beløb på 2.992.040 kr. med tillæg af renter.

Klager har den 28. oktober 2016 supplerende anført, at arealerne i 2010 ville have fået en permanent status som græsarealer, da det ville være det sjette år i træk, hvor der var græs på arealet. For at undgå dette, tilsåede klager arealerne med et nyt græsudlæg med en dæksæd af vårbyg og meldte vårbyg ind til hektarstøtteordningen. Klager har anført, at dette skete for at opfylde klagers tabsbegrænsningspligt.

Klager har desuden korrigeret sit erstatningskrav, som klager har nedskrevet til 1.109.859 kr. Erstatningskravet vedrører endvidere kun 2010. Beløbet er fremkommet ved, at klager har indhentet en opgørelse over det forventede dækningsbidrag fra arealerne i 2010. Opgørelsen er udarbejdet af en planteavlskonsulent. Ifølge opgørelsen kunne der på markerne opnås følgende dækningsbidrag:

Afgrøde	Areal (ha)	Dækningsbidrag pr. ha	I alt kr.
Vinterhvede	49,33	6.753	333.125,49
Vårbyg	61,45	5.623	345.533,35
Frøgræs	17	6.800	115.600,00
Fabrikkartofler	42	8.215	345.030,00
I alt			1.139.289,00

Til udarbejdelsen af opgørelsen er anvendt "Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011"[5] og "Budgetkalkuler – pr. oktober 2010. Kalenderårene 2010-2011".[6]

Af opgørelsen fremgår det, at dækningsbidraget er beregnet ud fra en markplan, som den ville have set ud uden begrænsninger, og at der ikke er indregnet en besparelse på gødning i form af den husdyrgødning, der er til rådighed på bedriften, som planteavlskonsulenten har anslået til en værdi af ca. 350 kr. pr. ha.

Klager har desuden indsendt uddrag af sit regnskab, hvor det ifølge klager fremgår, at klager i 2010 havde faktiske indtægter for græs og hø på i alt 29.430 kr., som skal trækkes fra i dækningsbidraget. Det fremgår ikke af det indsendte uddrag af regnskabet, hvilke arealer indtægterne vedrører.

Klager har den 13. marts 2017 i forhold til Ringkøbing-Skjern Kommunes bemærkninger til klagen oplyst, at der på de omhandlede marker i 2010 ikke blev høstet majs eller vårbyg, og at de eneste salgsafgrøder fra arealerne i 2010 var hø.

De indtægter fra salg af korn og majs, som fremgår af klagers regnskab, stammer ifølge klager fra forpagtede arealer. Som dokumentation har klager indsendt en faktura fra den 28. november 2010 for leje af 92,55 ha jord til en pris på 3.000 kr. pr. ha ekskl. moms.

Klager har endvidere oplyst, at samtlige arealer, der tidligere var omfattet af MVJ-ordningen, blev afgræsset af kvæg. Klager har som dokumentation for dette fremlagt en faktura fra 10. december 2010 for græsningsret for 86 kvier til en pris på 600 kr. pr. kvie ekskl. moms, i alt 51.600 kr. ekskl. moms. Det fremgår ikke af fakturaen, hvilke arealer græsningsretten vedrører. I den forbindelse har klager oplyst, at der var en kontrol af de græssende dyr på arealerne i 2010, og at den pågældende kontrolrapport, som klager ikke er i besiddelse af, muligvis indeholder dokumentation for afgræsningen af arealerne.

Klager har herefter opgjort sit tab således:

Forventet dækningsbidrag kr.	1.139.289
Indtægter fra græs og hø kr.	-29.430
Indtægter fra græsningsaftale kr.	-51.600
Erstatning i alt kr.	1.058.259

2.5 Ringkøbing-Skjern Kommunes bemærkninger til klagen

Ringkøbing-Skjern Kommune har i bemærkninger af 9. februar 2017 til klagen anført, at det væsentlige i sagen er, om den vårbyg, der blev sået på markerne, har stået til modenhed eller ej.

I forhold til klagers regnskab har Ringkøbing-Skjern Kommune bemærket, at der skete et væsentligt fald i indtægterne fra græs fra 2009 og til 2010. Derudover skete der en betydelig stigning i indtjeningen vedr. produktion af byg, som ifølge kommunen understøtter, at der i 2010 blev dyrket vårbyg til modenhed på arealerne.

Ringkøbing-Skjern Kommune har supplerende oplyst, at det er almindeligt at dyrke vårbyg med efterfølgende bekæmpelse af kvikgræs med Roundup, inden man dyrker kartofler på en mark, hvor der igennem flere år har været græs. Dette skyldes ifølge kommunen, at græsmarker i løbet af fire år vil have udviklet et tørvelag af græsrødder, som først skal omsættes, da kvikgræs ellers kan vokse gennem kartoflerne. Dette understøtter efter kommunens opfattelse, at alle marker, hvor der blev dyrket kartofler i 2011, også blev dyrket med vårbyg i 2010.

Ringkøbing-Skjern Kommune har desuden oplyst, at klagers tidligere landbrugskonsulent har oplyst, at indberetningerne til hektarstøtteordningen er sket efter aftale med klager, og at konsulenten ikke var bekendt med, at der var begået fejl ved indberetningen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har i øvrigt fastholdt, at det er klager, som skal dokumentere, at der er lidt et tab, og at klager endnu ikke har indsendt tilstrækkelig dokumentation herfor.

2.6 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ved mail af 10. maj 2021 spurgt Landbrugsstyrelsen, om styrelsen har adgang til den af klager omtalte kontrolrapport om græssende dyr i 2010.

Landbrugsstyrelsen har den 17. maj 2021 svaret, at styrelsen har adgang til rapporten, der var en kontrol af mærkningen af registrering af dyrene, men at rapporten ikke indeholder billeder eller lignende, der kan stedfæste, hvor dyrene har græsset.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har den 22. september 2021 anmodet [V1] om en udtalelse om størrelsen af driftstabet. Nævnet bad om en vurdering af, hvad der kunne have været dyrket på markerne, hvilke dækningsbidrag der skulle anvendes, og hvad dækningsbidraget ville have været for en græsmark.

Det fremgår af [V1]s udtalelse af 6. oktober 2021, at det vurderes, at der var græs på markerne 6-0, 2,14 ha af mark 13-0, 16-0, 17-0, 17-1 og 39-1 i 2010, mens de øvrige marker var dyrket med andre afgrøder.

Med hensyn til dækningsbidrag for græsmarker fremgår det af udtalelsen, at det er muligt at anvende den forventede pris for udleje af græsningsretten til græsarealerne. [V1] har konkret vurderet, at udlejning af græsningsretten inkl. vanding til dyrene vil kunne indbringe 1.000-1.500 kr. pr. ha.

[V1] har dernæst oplyst, at dækningsbidragene, som klager har anvendt, er før maskinomkostninger og udgifter til tørring og har oplyst de gennemsnitlige maskinomkostninger med 20 % kartofler i sædskiftet til 3.706 kr. pr. ha, som er indhentet fra "Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011".

Ud fra billederne i afgørelsen fra kontrolbesøget i 2011 har [V1] vurderet, at der kan dyrkes et normalt sædskifte på markerne med korn og kartofler. Et optimalt sædskifte ville derfor have været fordelt med 20 % kartofler, 10 % frøgræs, 40 % vårbyg og 30 % vinterhvede. [V1] har herefter anvendt de samme dækningsbidrag, som klagers planteavlskonsulent har anvendt, og har ud fra vægtningen af de forskellige afgrøder beregnet det gennemsnitlige dækningsbidrag efter maskinomkostninger til 2.892 kr. pr. ha på følgende måde:

Afgrøde	Dækningsbidrag kr. pr. ha	Maskinomkostninger kr. pr. ha	Andel af sædskifte i procent	Vægtet dækningsbidrag efter maskinomkostninger kr. pr. ha
Vinterhvede	6.753	3.706	30	914,10
Vårbyg	5.623	3.706	40	766,80
Frøgræs	6.800	3.706	10	309,40
Kartofler	8.215	3.706	20	901,8
I alt (afrundet)				2.892

De oplyste gennemsnitlige maskinomkostninger består af faste maskinomkostninger på 1.914 kr. og variable maskinomkostninger på 1.792 kr. Maskinomkostningerne er ifølge "Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011" et gennemsnit af maskinomkostningerne for 84 bedrifter.

Det gennemsnitlige dækningsbidrag for det optimale sædskifte pr. ha inden maskinomkostninger kan opgøres til 6.598 kr.

Høringssvar

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har den 6. oktober 2021 sendt de modtagne oplysninger fra [V1] i høring hos klager og Ringkøbing-Skjern Kommune.

Klager har i høringssvar af 27. oktober 2021 oplyst, at han er enig i [V1]s opgørelse af dækningsbidragene for de enkelte afgrøder. Klager mener dog ikke, at der skal ske fradrag for maskinomkostninger, da dette ikke er sædvanlig fremgangsmåde ved opgørelse af afgrødeerstatning. I øvrigt har klager anført, at hvis maskinomkostningerne undtagelsesvis skal henføres til sparede omkostninger, kan der maksimalt ske fradrag for de variable maskinomkostninger, og ikke de faste, da de faste maskinomkostninger i sagens natur ikke kan spares. Derudover er klager af den opfattelse, at der skal foretages en gennemsnitsberegning af de pågældende maskinudgifter, da de af [V1] oplyste maskinudgifter er de højest mulige.

I forhold til den faktiske afgrødefordeling i 2010 har klager henvist til en supplerende redegørelse fra en landbrugskonsulent, som er vedlagt høringssvaret.

I redegørelsen har landbrugskonsulenten henvist til en vejledning,[Z] som landbrugskonsulenten mener, bør danne grundlag for erstatningsopgørelsen. Landbrugskonsulenten har fremhævet, at det af vejledningen fremgår, at skadelidte skal stilles økonomisk som om, at skaden ikke var sket, og at prisfastsættelsen af afgrøderne skal ske under hensyn hertil, hvilket indebærer at afgrøder beregnet til salg skal ansættes til salgsprisen på det forventede salgstidspunkt, og at der desuden skal ske fradrag for sparede omkostninger, f.eks. tørring og rensning. Endvidere har landbrugskonsulenten fremhævet, at hvis skaden har medført et ændret dyrkningsforløb, skal skadesopgørelsen normalt opgøres som forskellen mellem dækningsbidraget for normalafgrøden og dækningsbidraget for den skadede afgrøde.

Vedrørende driftstabserstatning har landbrugskonsulenten ønsket at fremhæve, at det fremgår af [V2] standardbetingelser, at erstatningen udgør tab af dækningsbidrag i erstatningsperioden samt eventuelle udgifter til imødegåelse heraf, og at der ved beregning af driftstabet tages hensyn til ekstraordinære indtægter og sparede omkostninger som følge af skaden. Af [V3] standardbetingelser fremgår det ifølge landbrugskonsulenten, at driftstabet udgør forskellen mellem det dækningsbidrag som ville være opnået i erstatningsperioden uden skade, og dækningsbidraget i erstatningsperioden efter skade, og at der skal tages hensyn til ekstraordinære udgifter, som pådrages for at begrænse tabet, og at der endvidere skal tages hensyn til sparede omkostninger til energi, vedligeholdelse, brændstof samt arbejdskraft, hvis en maskinstation skulle have udført arbejdet.

Landbrugskonsulenten har i forhold til maskinomkostninger gjort gældende, at maskinomkostninger ikke skal trækkes fra erstatningssummen, da klager ikke har sparet disse omkostninger.

Landbrugskonsulenten har desuden ud fra luftfotos vurderet, hvad der var dyrket på de omhandlede marker i 2010:

Mark nr.	Areal (ha)	Afgrøde i 2010
1-0	5,6	Vårbyg (5,3 ha)
2-0	6,2	Vårbyg (6,16 ha)
3-0	6,4	Vårbyg (6,35 ha)
4-0	6,4	Vårbyg (6,46 ha)

Mark nr.	Areal (ha)	Afgrøde i 2010
5-0	6,35	Vårbyg (6,22 ha)
6-0	10,94	Græs (10,74 ha)
7-0	25,51	Vårbyg (19,85 ha) Græs (5,46 ha)
7-1	2,4	Græs (2,37 ha)
8-0	2,8	Vårbyg (2,87 ha)
9-0	2,2	Grønkorn (2 ha) 0,17 (græs)
10-0a	5,49	Vårbyg (5,45 ha)
10-0b	4,1	Andet end græs (4,06 ha)
11-0	6,68	Rækkeafgrøde (6,62 ha)
12-0	23,55	Rækkeafgrøde (23,37 ha)
13-0	10,72	Vårbyg (8,55 ha) Græs (2,15 ha)
16-0	2,2	Græs (2,1 ha)
17-0	0,6	Græs (0,57 ha)
17-1	0,2	Græs (0,17 ha)
18-0	37,87	Vårbyg (33,67 ha) Anden kornafgrøde (4,18 ha)
18-1	2,64	Anden kornafgrøde (2,67 ha)
39-1	3,34	Rækkeafgrøde (3,3 ha)

Klagers landbrugskonsulent har herefter oplyst følgende afgrødefordeling for 2010:

Afgrøde	Areal (ha)	Andelen af det samlede sædskifte i procent

Vårbyg	100,88	59,1
Græs	23,73	13,9
Rækkeafgrøde	33,29	19,5
Anden kornafgrøde	6,85	4
Øvrige	6,06	3,5
I alt	170,81	100

Afslutningsvis har landbrugskonsulenten bemærket, at brugen af markerne 16-0, 17-0 og 17-1 har været vanskelig at vurdere. Landbrugskonsulenten har angivet markerne som græsmarker, men det kan ikke udelukkes, at arealerne senere på sæsonen har været udnyttet produktionsmæssigt.

Klagers advokat har desuden den 1. november 2021 indsendt et notat om maskinomkostninger fra en teknik- og energirådgiver. Rådgiveren har i notatet anført, at klager ikke vil have kunnet spare faste maskinomkostninger, da den manglende brug af maskinerne kun i ringe grad vil påvirke den beregnede afskrivning og forretningen af den kapital, der er bundet i maskinerne. Rådgiveren har oplyst, at maskinens pris i en handelssituation vil prisfastsættes efter maskinens årgang. Ifølge rådgiveren har klager i 2010 sparet omkostninger til vedligeholdelse og brændstof. Vedligeholdelsesomkostninger oplyses til 875 kr. pr. ha og brændstof til 225 kr.[8] pr. ha, i alt 1.100 kr. pr. ha i variable maskinomkostninger, som ifølge rådgiveren er indhentet fra "Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011". Af "Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011" fremgår det, at der er tale om gennemsnitlige omkostninger beregnet på baggrund af 509 bedrifter for alle typer af planteavlsbedrifter under ét.

Klager har ikke i anledningen af høringen ændret sin erstatningspåstand.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har Miljø- og Fødevarerklagenævnets medlemmer deltaget: Thomas Steensen (formand), landsdommerne Eva Staal og Olaf Tingleff samt de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

3.1.1 Indledende bemærkninger

Efter naturbeskyttelseslovens § 19 b skal kommunen have anmeldelse om en række nærmere beskrevne aktiviteter i internationale naturbeskyttelsesområder, før de sættes i gang, men henblik på en vurdering af virkningen på området under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

På baggrund af anmeldelsen tager kommunen stilling til, om en negativ påvirkning kan udelukkes eller om påvirkningen er uden betydning for det udpegede område, og aktiviteten derfor kan gennemføres, eller om der er behov for at begrænse eller stoppe aktiviteten af hensyn til arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Hvis den anmeldte aktivitet kan skade arter eller naturtyper i Natura 2000-området, og anmelderen fastholder at ville igangsætte aktiviteten, skal kommunen efter bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens kapitel 2 a tage skridt til at begrænse eller forhindre aktiviteten eller sikre fortsættelse af den hidtidige drift. Dette kan ske i form af aftaleindgåelse, jf. § 19 c, eller ved meddelelse af påbud/forbud efter § 19 d og § 19 e.

Ifølge § 19 g, stk. 1, ydes der erstatning for det tab, som en afgørelse efter § 19 b eller §§ 19 d-f påfører en ejer, bruger eller indehaver af andre rettigheder over ejendommen.

Det følger af forarbejderne[9] til naturbeskyttelseslovens § 19 g, at det er ejeren, der skal godtgøre, at ejeren har lidt et tab som følge af en afgørelse efter § 19 b, § 19 d, § 19 e eller § 19 f.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indledningsvis bemærke, at nævnet ikke har behandlet et evt. driftstab for 2011, da klager ved en korrektion af erstatningspåstanden udelukkende har anført et driftstab for 2010.

Det afgørende for vurderingen af, hvorvidt klager har ret til erstatning, er, om klager i 2010 har overholdt Ringkøbing-Skjern Kommunes afgørelse af 8. marts 2010 sammenholdt med Natur- og Miljøklagenævnets efterfølgende delafgørelse om ophævelse af klagens opsættende virkning den 28. juni 2010. Natur- og Miljøklagenævnet præciserede i brev af 24. august 2010, at begrænsningerne under sagens behandling bestod i, at klager ikke måtte igangsætte de anmeldte aktiviteter (væsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør med græsning eller høslæt), heller ikke på de vilkår, der fremgik af kommunens afgørelse. Såfremt klager ikke kan dokumentere eller sandsynliggøre, at klager har efterlevet disse begrænsninger på markerne, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at klager ikke har dokumenteret et økonomisk tab som følge af kommunens afgørelse og den efterfølgende sagsbehandlingstid i nævnet.

I den bevismæssige vurdering af dette spørgsmål indgår, hvilke afgrøder der må antages at have været på markerne i 2010. Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen anvendt luftfotos, der er taget i perioden 29. maj til 21. juli 2010, samt klagers indberetninger til hektarstøtteordningen. Ved opgørelsen af markernes størrelse har nævnet anvendt det for 2010 fastslåede og godkendte hektarstøtteberettigede areal, der er beregnet på baggrund af de af klager indberettede markkort til hektarstøtteordningen, som det fremgår af de af Ringkøbing-Skjern Kommune indhentede GIS-data fra NaturErhvervstyrelsen.

3.1.2 Mark nr. 10-0b, 11-0, 12-0, 4,18 ha af 18-0, 18-1 og 39-1

Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at mark nr. 11-0, 12-0 og 39-1 var dyrkede med majs i 2010, at mark 10-0b var dyrket med en vinterkornafgrøde, samt at ca. 4,18 ha af mark 18-0 og mark 18-1 var dyrkede med en anden kornafgrøde. Nævnet har foretaget denne vurdering ud fra luftfotos. Klagers forklaring om, at der var sået græs med vårbyg som dæksæd på markerne kan ikke føre til et andet resultat, da forklaringen ikke er i overensstemmelse med luftfotos fra sommeren 2010. Nævnet har desuden lagt vægt på, at klagers egen landbrugskonsulent har anført, at netop disse marker var dyrkede med andet end græs.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder det derfor ikke dokumenteret eller sandsynliggjort, at klager i 2010 har lidt et økonomisk tab for så vidt angår disse marker på i alt 44,35 ha. Nævnet har herved lagt vægt på, at dyrkning af majs, vinterkornafgrøder og andre kornafgrøder var i strid med begrænsningerne på markerne i 2010.

3.1.3 Mark nr. 1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0, ca. 20,29 ha af 7-0, 8-0, 10-0a, ca. 8,49 ha af 13-0 og 33,97 ha af 18-0

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ud fra luftfotos fra sommeren 2010 vurderet, at markerne 1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0, ca. 20,29 ha af 7-0, 8-0, 10-0a, ca. 8,49 ha af 13-0 og ca. 33,97 ha af 18-0 var tilsået med vårbyg, men det har ikke været muligt at fastslå om markerne tillige var tilsået med græs, ligesom nævnet ikke ud fra luftfotos har kunnet konstatere, om klager efterfølgende har ladet vårbyggen stå til modenhed, eller om klager har høstet eller ladet husdyr afgræsse arealerne inden modenhed, som klager har forklaret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger derfor til grund, at markerne var dyrket med den afgrøde, som klager i 2010 indberettede til hektarstøtteordningen, vårbyg til modenhed. Nævnet har ved denne vurdering lagt vægt på, at arealerne var indmeldt til hektarstøtteordningen med afgrødekode "1 vårbyg", der ifølge vejledningen[10] til Fællesskemaet, vejledningens bilag 7 – Oversigter og koder til Fællesskema, er oplyst under kategorien "Vårsæd til modenhed", at klager ifølge vejledningens pkt. 4.7 med underskrivelsen af Fællesskemaet har bekræftet, at oplysningerne i skemaet er korrekte, og at klager er bekendt med reglerne for de ordninger, som klager har søgt støtte fra, samt at klager ikke har kunnet dokumentere, at de indmeldte oplysninger i Fællesskemaet er forkerte. Nævnet bemærker desuden, at såfremt klager har givet en landbrugskonsulent fuldmagt til at foretage indberetningen, er klager bundet af indberetningen på samme måde, som havde han foretaget indberetningen selv. De indsendte udtalelser fra samarbejdspartnere til klager kan ikke føre til en anden vurdering, da udtalelserne ikke præcist angiver, hvilke marker, der er tale om, ligesom de også vedrører 2011, hvor de ifølge oplysningerne fra NaturErhvervstyrelsen om kontrolbesøget i 2011 ikke er i overensstemmelse med de faktisk konstaterede afgrøder på hovedparten af klagers marker.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder det derfor ikke dokumenteret eller sandsynliggjort, at klager i 2010 har lidt et økonomisk tab for så vidt angår disse marker på i alt 101,65 ha. Nævnet har herved lagt vægt på, at dyrkning af vårbyg til modenhed var i strid med begrænsningerne på markerne i 2010.

3.1.4 Mark nr. 9-0

Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at mark nr. 9-0 stod med umodent korn i sommeren 2010. Nævnet har foretaget denne vurdering ud fra luftfotos.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger til grund, at klager på denne mark har overholdt begrænsningerne. Nævnet har herved lagt vægt på, at konstaterede på luftfotos fra sommeren 2010 er i overensstemmelse med den indberettede afgrøde til hektarstøtteordningen i 2010 "230 vårkorn, grønkorn", dvs. korn, der høstes inden modning.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder det derfor sandsynliggjort, at klager i 2010 har lidt et økonomisk tab for så vidt angår denne mark på 2,23 ha. Nævnet har herved lagt vægt på, at dyrkning af vårkorn, grønkorn ikke kan afvises at have været sammenlignelig med græs, som også både klager og kommunen har lagt til grund, hvorefter dyrkningen vurderes at have været i overensstemmelse med begrænsningerne på tidspunktet.

3.1.5 Mark nr. 6-0, ca. 5,1 ha af den sydlige del af 7-0, ca. 2,2 ha af den østlige del af 13-0, 16-0, 17-0 og 17-1

Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at markerne 6-0, ca. 5,1 ha af den sydlige del af 7-0, ca. 2,2 ha af den østlige del af 13-0, 16-0, 17-0 og 17-1, var græsmarker i 2010. Vurderingen er foretaget ud fra luftfotos.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder det derfor sandsynliggjort, at klager i 2010 har lidt et økonomisk tab for så vidt angår disse marker på 20,95 ha. Nævnet har herved lagt vægt på, at dyrkning af græs ikke var i strid med begrænsningerne på tidspunktet.

3.1.6 Mark nr. 7-1

Allerede fordi at marken ikke var en del af klagers anmeldelse til Ringkøbing-Skjern Kommune, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at klager ikke har lidt et økonomisk tab for så vidt angår mark nr. 7-1 på ca. 2,4 ha, som klager har nævnt i sit høringsvar af 27. oktober 2021.

3.1.7 Driftstab

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at klager skal tilkendes en erstatning på 88.223 kr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger herved til grund, at det for markerne 6-0, ca. 5,1 ha af den sydlige del af 7-0, 9-0, ca. 2,2 ha af den østlige del af 13-0, 16-0, 17-0 og 17-1, i alt 23,18 ha, er dokumenteret, at klager i 2010 har overholdt begrænsningerne for disse marker og dermed har lidt et økonomisk tab som følge af den manglende mulighed for at iværksætte de anmeldte aktiviteter. Klager skal stilles økonomisk som om, at klager ikke var blevet forhindret i at igangsætte de anmeldte aktiviteter.

Det følger af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse[11] af 17. december 2015, at klagers tab skal opgøres som et driftstab.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at driftstab skal udregnes på baggrund af et standarddækningsbidrag for det optimale sædskifte på arealerne, fratrukket besparede omkostninger og dækningsbidraget for græsarealer henset til klagers tabsbegrænsningspligt.

Ved beregningen har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt det af [V1] oplyste optimale sædskifte og det tilhørende gennemsnitlige dækningsbidrag på 6.598 kr. til grund.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ikke fratrukket de oplyste gennemsnitlige faste maskinomkostninger, da disse må betragtes som kapacitetsomkostninger, som klager ikke har haft mulighed for at spare. De oplyste gennemsnitlige variable maskinomkostninger på 1.792 kr. fra "Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011" lægges til grund og fratrækkes erstatningsbeløbet, da dette er omkostninger, som klager har sparet ved ikke at have almindelig omdrift på arealerne. De af klagers rådgiver oplyste variable maskinomkostninger på 1.100 kr. anvendes ikke, da tallet ikke tager hensyn til, hvilken planteavlsbedrift, der drives på arealerne.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at de af klager oplyste indtægter fra græs og hø samt græsningsret ikke kan anvendes i erstatningsberegningen, da der ikke er klarhed over, hvilke arealer indtægterne præcist vedrører. Nævnet har derfor ved erstatningsudregningen i stedet fratrukket den af [V1] oplyste forventede indtjening for markerne som græsarealer. Nævnet har med henvisning til den relativt store spredning i det af [V1] oplyste interval på 1.000-1.500 kr. for indtjeningen for græsarealerne valgt det laveste mulige beløb, 1.000 kr. pr. ha.

Der foreligger ikke i øvrigt oplysninger i sagen om ekstraordinære omkostninger, som klager har måttet afholde for at begrænse sit tab.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder på baggrund af ovenstående, at klagers erstatning kan opgøres til følgende:

Dækningsbidrag dyrkede marker kr. pr. ha	6.598
Variable maskinomkostninger kr. pr. ha	-1.792
Dækningsbidrag græsmarker kr. pr. ha	-1.000
Samlet erstatning kr. pr. ha	3.806
Areal i alt (ha)	23,18
Erstatning i alt kr. (afrundet)	88.223

Erstatningspligten påhviler Ringkøbing-Skjern Kommune, som skal udbetale erstatningen til klager, jf. naturbeskyttelseslovens § 19 h, forudsætningsvis.

3.1.8 Forrentning

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 4, jf. § 19 g, stk. 3, at erstatningsbeløbet forrentes fra datoen for førsteinstansens afgørelse, og indtil erstatningen udbetales, med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto. Under særlige omstændigheder kan der fastsættes et andet begyndelsestidspunkt for forrentningen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at erstatningen skal forrentes fra den 18. august 2011, og indtil erstatningen udbetales, med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto. Nævnet har lagt vægt på, de i erstatningsopgørelsen anvendte maskinomkostninger samt dækningsbidrag for vinterhvede og vårbyg er indhentet fra pjecen "Produktionsøkonomi. Planteavl. 2011", der blev offentliggjort den 18. august 2011, hvilket dermed var det tidligst mulige tidspunkt, hvor alle erstatningsopgørelsens poster kunne opgøres.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 1.[12]

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Ringkøbing-Skjern Kommunes afgørelse af 8. august 2016 om afslag på erstatning for påbud om drift i Natura 2000-område ved matr. nr. [F1] m.fl. Den mellemste Del, Hee og [F2] m.fl. Den nordlige Del, Hee, til, at klager tilkendes en erstatning på 88.223 kr., der forrentes fra den 18. august 2011, og indtil erstatningen udbetales, med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

[2] Bekendtgørelse nr. 754 af 16. juni 2012 om gebyr for indbringelse af klager for Natur- og Miljøklagenævnet m.v., jf. § 3, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] NMK-515-00002.

[4] NMK-514-00027.

[5] Udgivet af Videncentret for Landbrug, 2011,

https://sp.landbrugsinfo.dk/Oekonomi/Produktionsoekonomi/Planteavl/Filer/Produktionsoekonomi_planteavl_2011_net.pdf
(https://sp.landbrugsinfo.dk/Oekonomi/Produktionsoekonomi/Planteavl/Filer/Produktionsoekonomi_planteavl_2011_net.pdf).

[6] Udgivet af Videncentret for Landbrug, oktober 2010.

[7] Opgørelse af skader i landbrugsafgrøder. Vejledning 316, 3. udgave 1999, Landbrugets Rådgivningscenter og Forsikring og Pension.

[8] Det fremgår af "Produktionsøkonomi. Planteavl 2011" side 18, at tallet for brændstof og diverse i 2010 er 420 kr. pr. ha.

[9] Lovforslag nr. 146 af 28. januar 2004 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning, lov om vandløb og museumsloven, bemærkningerne til § 19 g, under bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 11.

[10] Vejledning til Fællesskema 2010. Udarbejdet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, februar 2010.

https://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Tilskud/Arealtilskud/Faellesskema/Vejledning_om_Faellesskema_2010_ver_1.pdf
(https://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Tilskud/Arealtilskud/Faellesskema/Vejledning_om_Faellesskema_2010_ver_1.pdf).

[11] NMK-514-00027.

[12] Bekendtgørelse nr. 754 af 16. juni 2012 om gebyr for indbringelse af klager for Natur- og Miljøklagenævnet m.v., jf. § 3, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017.

Sag:

18/05396

Dato:

14. december 2021.

Emner:

NBL - øvrige (/soe...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) • Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk (<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.dgst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)